

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Theologiæ Mysticæ, Seu Facilem & practicum modum
Exercitia Spiritualia S.P. Ignatii Loyolæ per octiduum faciendi - item
triduanam recollectionem fructosè instituendi complectens, Et
Sacerdotibus Præcipuè, aut de Sacerdotali Statu suscipiendo
deliberantibus accomodata, Una cum ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

§. 4. Modus facillimus meditandi paulò fusiùs proponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48834)

laude non modicè impediens, non leve meriti augmentum præmiūque à DEO sperari poterit, si debita cum patientia atque in divinam voluntatem resignatione ejusmodi industria suscipiatur. Hoc ergo salubri præsidio instructus, ut velut sepulchrum conscendat, & quemadmodum S. Bernardus in prima additione suadet, inter cogitationes proximè de Meditatione prima sequentis dici, in Domino dormiscat.

§. IV.

Modus facillimus meditandi paulò fufius proponitur.

I. Inter varios modos meditandi suprà, cùm de Meditatione ageretur, indicatos, is non immeritò facillimè dicitur peritissimorum Ascetarum est judicatus, qui per totas quæstiones instituitur, videlicet ut 1. quærat, quid est primum punctum præsentis Meditationis? 2. Quod hoc puncto considerandum est? 3. Quid utilitatis spiritualis ex eo hauriendum? 4. Quid super his cum DEO exercitans colloquendum? hic namque modus uti non ad longas discussiones, sed ad profectum duntaxat in vitiorum & virtutum exercitio ordinatus est, ita à quovis etiam, literato & indocto, facillè capi & exerceri potest; unde ipsi prælati qui in meditando parùm sunt exercitati, suaderi solet, ut paulò uberiores ejusdem explicationem à pio quodam bene exercitato Asceta traditam huc apponere.

QUÆSTIO I.

Quod est punctum præsentis Meditationis?

Ad hanc quæstionem respondebit Exercitans proponendo sibi Materiam, quam pro puncto quovis considerandum sumpsit, eamque breviter historico modo vel alio modo & quasi sibi ipsi narrabit, moxque circa illam utpote à Deo revelatam (si quidem talis sit) actum fidei, aliarumque virtutum eliciet hoc vel simili modo: *O mi amantissime Deo credo firmissimè te hanc nobis veritatem revelasse, ut quæ tam pro hac, quam pro omnibus à se revelatis doctrinis*

us sum vitam & sanguinem cum tua gratia ponere; ac pro-
pterea te Dominum ac DEVM meum, summè bonum reve-
reor, & veneror, adoro, ac diligo, ideoque nunc denuo sanctissi-
mum tuum beneplacitum sollicitè indagabo, & constanter
adimplere conabor. Adauge, mi DEVS, fidem istam in me;
da mihi intellectum, ut discam mandata tua, & com-
pleam illa.

O SS. Virgo MARIA, O Sanctissime mi Custos Angele,
O S. P. Ignati, O N. N. & vos reliqui SS. Patroni mei, ora-
te, quaeso, pro me, & felicem Meditationis hujus successum
mihi impetrate.

QUÆSTIO II.

Quid circa hoc punctum considerandum.

I. Ad hanc quæstionem resolvendam considerandæ sunt
Personæ, verba, actiones, circumstantiæ.

II. In Personis considerari potest ætas, dignitas, forma,
sexus, robur, firmitas, educatio, nobilitas, modestia, reve-
rentia.

III. In *Verbis* considerandum est, à quo dicantur, ad
quem, quo fine, quâ occasione; quid velint, an aliquid præ-
cipiant, prohibeant, commendent, reprehendant, petant,
permittant. Considerari etiam possunt singulæ voces, & ea-
rum energia &c. Si non adsint verba, tum vel perpendi po-
test, quid probabiliter tales Personæ dicere potuerint; vel
certè ipsum silentium cum indicatis circumstantiis conside-
rari potest.

IV. In *Actionibus* natura earundem secundum se, an sci-
licet bona vel mala, virtuosa, vel vitiosa sit, consideranda est.
Deinde verò ejus qualitas accidentaliter ex circumstantiis in-
daganda est.

V. In *Circumstantiis* considerandus in primis est *Locus*,
in quo peracta est actio; an scilicet domi vel foris, in templo,
campo, monte, clam, in oculis hominum, loco nobili vel
ignobili sit facta. Deinde *Tempus*, videlicet in qua ætate,
parte anni, die vel hora, luce vel tenebris, festo aut profesto
sit exercita. Postea *Modus* perpendendus est, an sponte vel
coactè; an hilariter, vel eum tristitia; an celeriter, vel tardè;

an solitariè vel cum alijs; an præsentè consolatione vel solatione; quo affectu; quibus adjuventis aut impedimentis &c. Post modum finalis *Causa* indagari poterit; nempe motivo talis actio peracta sit, an ad DEI gloriam, honorem, aut propriam salutem & felicitatem procurandam, aut satisfactionem pro peccatis præstandam, aut variam sibi, alijsque impetranda; aut ad bonum exemplum primo præbendum. Denique *effectus* etiam inde considerari potest; quàm magnum scilicet meritum sibi alijs, quàm magnam perfectionem, gloriam, honorem vorè apud DEVM & homines; aut certè his contrariarè pararit is, qui talem actionem peregit.

VI. De quibus tamen omnibus quatuor materijs notant Ascetæ, non esse opus, ut omnes semper tam entè examinentur, sed sæpe sufficere, si una vel altera materia ipsa dictat, vel prout citius vel tardius documen- elucet, vel affectus conlurgit, perpendatur. Unde scidum est, ut in præparatione quasi prælibetur, quænan- cumstantiæ utiliter perpendi, aut quæ doctrinæ erui pot-

QUESTIO III.

Quid utilitatis spiritualis ex hac consideratione hauriendum.

I. Hæc utilitas generatim ad duo capita revocari potest, videlicet ad *Affectus* varios pijsque eliciendos, & ad *meditationis* propositum, studiùmque procurandum, sine quo *superiore* fructu prior non magni æstimandus est, cum ad DEI, qui in ejusmodi Meditationibus velut postremum quæritur, in operibus potius, quàm suavibus affectibus consistat.

II. Inter *Affectus* itaque primum sibi locum vult *Fides*, quæ ex suprema veracitate DEI, & tam multis modis ad veritatem articulorum & mysteriorum Fidei demonstrandam patris oritur. Deinde *Spes*, quæ tum maxime concipitur juxta S. Bernardum, si *charitas adoptionis, & gratias promissionis, potestas redditionis* bene perpendatur. Tercio *Amor*, ad quem summa imprimis Bonitas, seu bonorum omnium Collectio in DEO velut fonte purius, recensitur.

abundantiùs reperta; dein etiam præveniens amor tot beueficiis demonstratus, & confirmatus maximè alliciunt; ex huius quippe motivi consideratione erumpit anima in illa S. Bernardi verba: *Amat charitas, amat immensitas, & nos vicem rependimus cum mensura?* Amori propinquus est *Congratulationis* & *Congaudi* affectus, cum enim amans amatum ut alterum se consideret, & amet, hoc ipso etiam de ipsius bonis perinde ut suis gaudet, atque adeò ex animo etiam gratulatur. Sed & *Admirationis* affectus, & *Laudis* plerumque cum Amore conjuncti sunt, quorum prior ex consideratione perfectionum, & operum ab Amato patratorum copià & præstantiâ exurgit, posterior verò ex æstimatione eorundem oritur; quemadmodum & *Reverentia*, quæ à considerata dignitate & Authoritate Personæ gignitur: & *Adorationis* affectus, quem sive latens divinitas, sive supernaturalis eminentia considerata generat. Quia verò variæ calamitates interdum contingere possunt illi, qui amatur, ideo *Condolentia* & *Compassionis*, ut vocant, affectus excitatur, & quidem tantò vehementiùs, quantò clariùs cognoscit amas, se miseriarum tantarum causam sive peccatis suis, sive alia quacunque ratione exitisse.

III. Et hi quidem præcipui *Prosecutionis* sunt affectus; non minorem tamen vim ac efficaciam ad movendam voluntatem habere censentur affectus *Fuga*, quales præcipuè sunt *Timor* ex consideratione divinæ Justitiæ, ejusque rigore tot exemplis in Angelis & Hominibus, quin & ipso in DEI Filio demonstrato ortus: *Odiùm* & *detestatio* ex tot malorum, quæ per peccatum tam corpori, quàm animæ creari solent, cognitione concepta: *Contritio* ab amore purissimo DEI generari solita: *Fuga* seu *aversio* à peccato ex præcedentibus affectibus connaturaliter sequens, cum ipsa natura impellat, ut id, ex quo grandia mala nobis exorta fuisse intelligimus, toto virium conatu fugiamus. *Tristitia*, quæ ex præsentis mali, sive sibi ipsi, sive alteri dilectæ Personæ obvenientis gravitate perspecta oritur, & meritò laudabilis est, si ex bono motivo oriatur; nam, uti S. Paulus 2. Cor. 7. rectè pronuntiavit, *quæ secundum DEVM tristitia est, penitentiam in salutem stabilem operatur.*

IV. Alterum caput hujus responsionis, *Imitationem*

videlicet, quod attinet, consistit illa in firmo proposito
 sum aut Sanctos in aliqua virtute exercenda, vel vitio
 endo imitandi: quem in finem oportet in primis Doctrinam
 aliquam ex Punctorum, circa quæ Meditatio occupatur,
 cussione eruere: deinde motivum ad illam servandam
 trans considerare, nempe necessitatem, utilitatem, jucunditatem,
 dignitatem, & æquitatem. In necessitate quidem
 pendendo, quod eam doctrinam præcipiat DEUS, Regni
 lumen naturale; quodque sine ejus observatione gravia
 mala corporis & animæ incurrantur; è contrario verò
 vel illud bonum absque talis doctrinæ executione obtinere
 non queat. In utilitate considerari possunt commoda,
 ex observatione ejusmodi sive corpori, sive animo, sive
 bis ipsis, sive aliis etiam, puta DEO, Sanctis, defunctis,
 ventibus, Amicis, Subditisve sequuntur tum in temporibus,
 tum spiritualibus bonis. In jucunditate perpenditur
 delectatio, quæ tum sibi, tum aliis iterum ex tali doctrina
 observata, non modò in hac, sed altera etiam vita sequuntur.
 In dignitate considerari potest, quod tam DEVS & Sancti
 quàm Homines in terris existentes magni æstimantur, laudantur,
 tui, & honorantur sint illum, qui talem doctrinam observant.
 In æquitate denique perpendi potest, quod talis doctrinæ
 servationem suadeat lumen naturale: exigant beneficia
 cepta vel sperata: ipsi Gentiles suo exemplo docuerint: im
 ti alij etiam ex Christianis minoribus longè motivis incit
 ti, aut paucioribus auxilijs, modisve instructi præceper
 rint.

V. His peractis doctrina hæc alijs applicatur, & quomodo
 modo eam practicant, quosque fructus inde consecuti sunt
 perpenditur; unde denique reflexio ad seipsum instituitur,
 quæ ratione similem doctrinam hactenus observavit, aut
 inceptis tot motivis incitantibus observare velit, dispicitur
 in quibus medijs, quæ ad illius faciliorem observationem
 cæteris efficacia esse videntur, inquiruntur, propositum
 firmum concipitur, eadem deinceps studiosè adhibendi.

VI. Ex quibus omnibus facile nunc colligitur, peractis
 lem esse eorum in meditando praxin, qui similem doctrinam
 aut virtutem pro Scopo Meditationis habentes, totam suam
 Meditationem in tria puncta dividunt. Et in primo quidem

in quo consistat talis virtus vel doctrina, & quomodo à Christo, & Sanctis, quà verbo, quà exemplo docta & commendata sit, considerant. In secundo rationes & motiva, ob quæ tanto studio & fervore talem virtutem aut doctrinam exercuerint, & ipsi quoque (nempe ij, qui meditantur) meritò eam exercere debeant, perpendunt. In tertio varia media inquirunt, quibus perfectionem talis virtutis assequi valeant, prout paulò antè dictum est. Qui quidem modus præferim in Festis Sanctorum utiliter adhiberi, & ad varias eorum virtutes, atque earundem imitationem applicari potest.

QUÆSTIO IV.

Quid super his cum DEO & Sanctis loquendum.

I. Eviçtâ voluntatis repugantiâ, mens cum profunda humilitate ad Sanctos, B. Virginem, Christum, vel DEVM Patrem, prout affectus vel devotio, ac mysterij materia suggerit, erigitur, petendo veniam negligentiz, auxilium, & gratiam uberem pro propositorum executione, intermixtis varijs affectibus, de quibus in priori quæstione actum est. Quòd si in tertia quæstione voluntas per proposita motiva sufficienter adhuc mota non foret, nihilominus ad Colloquium progressus fieri posset, in quo coram DEO se humiliter, duritiam suam deploret, & acriter se objurget; sed & magis per affectus instet, uberiusque lumen ad commovendam efficaciter voluntatem petat.

II. Ut verò similium Colloquiorum formula aliqua habeatur, placet unum brevius, & alterum paulò longius subjicere, non quòd ejusmodi colloquia ijsdem verbis, aut affectus in eo contenti eodem ordine sint usurpandi, sed ut appareat, quinam præcipuè affectus, & quomodo sint eliciendi. Exemplum itaque ponamus in Sancto aliquo, v. g. S. Francisco Seraphico, qui humilitatis virtute singulariter excelluit, quem proinde in hac virtute omni studio imitari decreverit Exercitans. Hoc posito sic primum Colloquium ad hunc Sanctum institui posset. *O Sanctissime & Seraphice Pater Francisce, qui omnis quidem Virtutis sed humilitatis præcipuè tam præclara specimina & exempla reliquisti, per*

eamque tam sublimem Sanctitatis ac Glorix gradum
 nuiſti, gratulor tibi de hac gloria & humilitate ex toto
 de meo, optoquo, ut & ego, & omnes Homines non Verbo
 taxat, ſed ipſo etiam opere tibi gratulari, atque adeo in
 fundiſſima Humilitate quam proximè, perfectiſſimè
 zari te valeamus. (En affectus gratulationis) Certe
 negligenter adeo idipſum ego haſtenus praſtiterim, &
 hanc negligentiam DEVM meum ſuper omnia dilectum,
 Te tantopere offenderim, erubeſco, & doleo ex corde (en
 ctus contritionis) & propterea per amorem ejuſdem
 mei, & glorioſam humilitatem tuam ſupplex oro te, & ſu
 ſtor, ut & veniam negligentia talis ipſemet benigne con
 das, & eandem etiam a clementiſſimo Domino & DEO
 efficaciter impetrare digneris, (en actus obſecrationis)
 eum efficaci gratia, quã ſel deinceps hanc negligentiam
 riò emendare, & in omni quidem Virtute, ſed humilitate
 præcipuè quam perfectiſſimè imitari te poſſim; id ſane
 ardenſiſſimè deſidero (en affectus deſiderij) ita ſel ex
 momento præſtare firmiter propono. (en actus propoſiti)
 enim nihil me eſſe, nihil ſcire, nihil poſſe confiteor, & ſu
 ſco, ideòque non ſolum omni contemptu & confuſione di
 ſimum cenſeo, ſerùm etiam ab aliis contemni & deprimi
 denter deſidero (en actus humilitatis) atque utinam
 re poſſem, ut idem mecum omnes homines, præcipuè Super
 ſentirent, ſicq; per tam ardens humilitatis ſtudium & ex
 citium DEVM meum & te perfectiſſimo modo glorificari
 Eum certè in finem & ſuppliciter rogo, ut illi perinde
 mihi Verum Humilitatis Spiritum impetrare digneris,
 & nos tecum Veram animabus noſtris quietem in hac & ſu
 tera Vita invenire, & ſicut nos tecum humiliare ſta
 mus, ita exaltari quoque tecum mereamur, Deumque
 omnibus beneficiis tibi & nobis collatis aternùm glorificari
 & benedicere valeamus, Amen. (En Zeli & charitatis
 ternæ actus) Brevius tale colloquium hoc modo inſi
 poſſet: O quam gratulor tibi, o Seraphice Pater, tam
 fundam humilitatem. O quam amplas tibi gratias debeo.
 Serò etiam ago pro tam præclaris hac in Virtute exemplis
 licis! O utinam te in eadem perfectiſſimè imitari, atque
 ad idem faciendum omnes homines incitare poſſem! O quam

doleo & erubescō, quòd tam negligenter hactenus id præstiterim ! O Sanctissime Pater, vel hac vice etiamnum veniam Superbia nostra, mihi, aliisque tam viventibus, quam defunctis impetra, gratiamque, ut vel deinceps nos viventes hanc Virtutem perfecte addiscere, & exercere, sicque DEVM vobiscum magis glorificare possimus. Amen.

III. Quòd si verò lubeat ad Christum vel ipsum Patrem æternum in fine Meditationis longius colloquium (uti omnino suadendum est) instituere, id hæc ratione fieri posset.

O Amantissime Servator mi, JESU Christe, DEUS meus & omnia, gratulor tibi ex toto corde meo de omni perfectione & gloria tua, præcipue ea, quæ tibi per Sanctum Ignatium (aut alium Sanctum) hactenus obtingit aut deinceps etiam obtinet, optoque unice, ut hæc ipsa gloria tua Majora in dies incrementa accipiat, idque ipse etiam pro viribus procurare conabor.

Gratias dein tibi amplissimas ago pro omnibus inprimis beneficiis, gratis & favoribus Sanctissima tuæ Humanitati, & Matri beatissima, omnibusque aliis Sanctis, præcipue S. Ignatio, & mihi denique indigno, aliisque tam defunctis, quam viventibus tam liberaliter hucusque exhibitis, optoque; iterum ex animo, ut non verbis dumtaxat, sed ipso etiam opere gratum exhibere me possim.

Eum certè in finem summa cum demissione, gratitudinèque offero divina Majestati tuæ omnia merita SS. Vitæ, Passionis, & Mortis tuæ omniumque Sanctorum tuorum, præcipue S. Ignatii, rogoque suppliciter, ut hæc omnia tum in gratiarum actionem pro innumeris beneficiis mihi aliisque Hominibus exhibitis suscipere digneris, tum in satisfactionem pro infinitis peccatis meis, de quibus sanè omnibus uti vehementer doleo, eò quòd iisdem te DEVM & Servatorem summè bonum & amabilem tantopere offenderim, ita tam intensum dolorem elicere desidero, quam ullus Homo unquam elicit, aut deinceps eliciet, &

pro-

propterea non meipsum solum ex animo despicio, sed ab aliis etiam despici dignissimum iudico, atque ut id ipsum ab omnibus Hominibus fiat, ardentem exopto.

Quia tamen hic ipse dolor & contemptus exigens nimis est, ideo in compensationem offero divina Majestati tuae omnem dolorem, quem ullus unquam Sanctorum præcipue S. Ignatius, de peccatis suis elicuit, rogoque, vel hoc placatus, & veniam culparum mearum omnium benignè concedas; & pœnam iisdem debitam clementer remittas, & omnes eum in finem indulgentias, quas sperari possum, & conatus fuero, liberaliter largiaris, quemadmodum & ego vicissim amore tui ignosco omnibus, qui me unquam quacunquẽ ratione offenderunt, præterque illis eandem gratiam, quam mihi exopto.

De reliquo firmissimè statuo, vitam meam sincerè commendare, tuoque Sanctissimo beneplacito penitus committere, ideoque vel nunc denuò renuntio omnibus peccatis & occasionibus peccandi, voveoque (Si Religiosus) paupertatem, castitatem & Obedientiam, cæteraque vota minora (si quæ præterea habet) cum sincerissimè affectu offero.

Protestor quoque me te Dominum ac DEUM meum toto corde dilecturum, atque ad eò omnes cogitationes, verba, & opera singulari cum diligentia peracturum. Eum certè in finem vel nunc ea cum purissima amoris intentione ad tuum beneplacitum dirigo, & omnem quidem de ijs laudem, & gloriam tibi, cui soli debetur, præcipuè transcribo, omni juri, quod mihi ad meritum debetur, ex eodem amoris motivo ultro cedo, fructum vero impetratorium, & satisfactorium omnem animarum purgantibus, & ijs maxime, quarum redemptio ad maximum beneplacitum & gloriam cedit, eà conditione transcribo, ut à pœnis suis liberata te Dominum nostrum per

fecerunt laudent, & pro beneficiis sibi & mihi exhibitis gratias dignius persolvant, & pro me denique ac Peccatoribus, aliisque mihi specialiter commendatis efficaciter intercedant, gratiamque impetrent, quâ vocationi nostræ perfectè satisfacere, vitamque nostram felici clausula terminare valeamus.

Ego certè, uti spem meam, fiduciamque totam in meritis tuis & auxiliis positam habeo, ita per eadem tua & Sanctorum tuorum merita supplex rogo, ut inprimis tuum & Sanctorum tuorum, præcipuè S. Ignatij honorem & gloriam magis ac magis in dies promovere digneris, deinde verò omnes tam viventes, quàm defunctos in SS. tua vulnera recipias, & defunctis quidem omnibus requiem & indulgentiam largiaris, vivis verò & mihi gratiam efficacem largiaris, quâ Sanctissimū beneplacitum tuum veraciter agnoscere, & perfectè adimplere valeamus, cui proinde me & mea omnia tam quoad vitam, quàm quoad mortem quocunque loco, modo, & tempore obeundam plenissimè resigno, id unum suppliciter rogans, ut quoniam ex me nihil sum, scio, & possum, tu sicut velle misericorditer concessisti, ita perficere quoque misericorditer largiaris; ex te enim sunt omnia, DEUS meus &
omnia,

